

2. Борецька Г. Е. Методика формування іншомовної компетентності у читанні. *Іноземні мови*. 2012. № 1. С. 3–8.
3. Словник української мови: в 11 т. 1970. Т. 1. С. 10.
4. Комарова І. І. Соціокультурний компонент в змісті навчання іноземній мові. *Сучасні концепції викладання іноземних мов у середній та вищій школі*. Матеріали міжвуз. наук.-практ. конф. Вінниця, 2000. С. 61–65.
5. Морська Л. Г. Сучасні тенденції у викладанні іноземних мов для спеціальних цілей *Іноземні мови*. 2002. № 2. С. 23.

ЛІТЕРАТУРНА ГРА ЯК СКЛАДОВА УРОКІВ ЧИТАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Кравчук Анна

Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж»
Волинської обласної ради

На сучасному етапі розвитку суспільства першочерговим завданням школи є різнобічний розвиток, освіта та соціалізація людини, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна жити в суспільстві, має прагнення до самовдосконалення та, навчаючись протягом усього життя, готова до самореалізації. Знання та вміння, взаємопов'язані з ціннісними орієнтаціями учня, формують його життєві компетентності, необхідні для успішної самореалізації в житті, навчанні та роботі.

Важливою складовою цього завдання є змагання за високу якість знань і вмінь школярів, формування навичок самостійної роботи, виховання творчої особистості. Роль початкової школи у вирішенні цієї проблеми є визначальною.

Один із шляхів літературного розвитку молодших школярів пов'язаний з використанням ігрових технологій, оскільки вони органічно поєднують триєдину мету навчання: навчальну, розвивальну, виховну.

Термін «літературна гра» має подвійне значення. По-перше, це мистецька творчість, гра з художніми засобами за законами мистецтва, рівнозначна будь-

якій соціальній грі, але різна за змістом – тут панують естетичні критерії. По-друге, літературні ігри – це як узагальнена назва певних жанрів, що стимулюють інтелектуальну діяльність та розвивають естетичний смак.

Дослідженням проблеми використання літературних ігор займалися такі науковці й педагоги-практики, як Л. Артемова [1], І. Блиндарук [2], Н. Гордіюк [3] та ін.

Варто зазначити, що не усі літературні ігри вносять щось нове для пізнання дітьми, але вони корисні тим, що вчать молодших школярів творчо застосовувати набуті знання, активізують їхню розумову діяльність. Окрім цього їхнє використання на уроках читання розвиває вміння спілкуватися з колективом, удосконалює техніку читання та мовлення, виховує повагу та любов до культури, адекватне сприймання невдач та помилок.

Ігри доречні й ефективні не на всіх уроках. Найбільш доцільні вони на уроках узагальнення отриманих знань, їх закріплення або вироблення практичних умінь і навичок.

Гра доречна на будь-якому етапі протягом усього уроку та запобігає втомі: молодші школярі розгадують кросворди, ребуси, вигадують загадки, прислів'я, змагаються в виразності, швидкості читання. Гра може бути ефективним завершенням уроку: узагальнення вивченого, підбиття підсумків.

Обов'язково слід пам'ятати, що часте використання гри призводить до того, що в учнів починає втрачатися інтерес до неї. Тому, залишаючи незмінними ігрові дії, до змісту слід вносити нове: ускладнювати правила, змінювати предмети, включати елементи змагання, починати гру з несподіваної лічилки або ігрового зачину.

Структурними складовими дидактичної гри, а отже, й літературної, є дидактичне завдання, ігровий задум, ігровий початок, ігрові дії, правила гри, підбиття підсумків.

Головними умовами ефективності застосування дидактичних ігор є:

- органічне включення до навчального процесу;
- захопливі назви;

- наявність справді ігрових елементів, зокрема зачинів, римування;
- обов’язковість правил, які не можна порушувати;
- використання лічилок;
- емоційне ставлення самого вчителя до ігрових дій (його слова й рухи цікаві, несподівані для дітей).

Наприклад, на уроках літературного читання можна використати літературну гру «Концептуальна таблиця». Дидактична мета її проведення – навчити учнів систематизувати великий обсяг твору, розвивати вміння аналізувати та порівнювати два чи більше об’єктів.

Застосовується на таких етапах уроку, як: сприймання й осмислення навчального матеріалу в процесі практичної діяльності, етап консолідації знань, умінь і навичок.

Алгоритм методу:

Крок 1. Укладіть таблицю (по горизонталі запишіть те, що порівнюється, а по вертикалі – різні риси та властивості, за якими відбувається порівняння).

Крок 2. По вертикалі визначте лінії порівняння – тобто характеристики, за якими порівнюють різні явища, об’єкти. Ці лінії порівняння формують самі учні.

Крок 3. По горизонталі запишіть пропозиції учнів щодо порівняння.

Наприклад, учні можуть порівняти персонажів казки братів Грімм «Пані Метелиця» таким способом:

Лінії порівняння	Пасербиця	Дочка мачухи
Ставлення до роботи	Старанно працювала, не вимагаючи винагороди за свою роботу.	Усе робила абияк, не прагнула навчитися працювати, думки її були лише про винагороду.
Ставлення до інших	Ввічлива, допомагає іншим – <i>виглядає пиріжки з пічки, струсила яблучка з яблуні.</i>	Думає лише про те, як буде краще для неї, грубо та невиховано ставиться до інших – <i>не виконала прохання яблуньки та пічки.</i>
Риси характеру	Працьовита, вихована, добра.	Ледача, невихована, корислива.

Отже, під час впровадження ігрових технологій на уроці вчитель повинен враховувати:

- 1) відповідність ігрових технологій змісту уроку, його основну мету, призначення;
- 2) відповідність віковим особливостям учнів;
- 3) інтереси і захоплення школярів;
- 4) планування заздалегідь підготовчої роботи учнів до гри;
- 5) взаємозв'язок всіх етапів при плануванні уроку, логіку включення ігрових технологій в загальний задум заняття;
- 6) забезпечення продуктивної роботи учнів за допомогою урізноманітнення ігрових технологій, а також використання інтерактивної дошки;
- 7) потребу в заохоченні й стимулюванні самостійної роботи школярів, водночас у контролі ігрової ситуації;
- 8) необхідність обговорення, аналізу ігрових дій, крім того заохочення переможців після проведення гри.

При систематичному застосуванні ігрових технологій на уроці літературного читання в учнів розвивається пізнавальний інтерес до навчального предмета.

Література

1. Артемова Л. В. Дидактичні ігри і вправи. Київ : Рад. шк., 1977.
2. Блиндарук І. М. Урок з основ літературної освіти. *Початкова школа*. 1994. № 11. С. 12–16.
3. Гордіюк Н. Особливості сприймання художніх текстів молодшими школярами. *Мандрівець*. 2000. № 3–4. С. 75–78.
4. Лякішева А. В., Вітюк В. В., Кашуб'як І. О. Кейсбук методів і прийомів критичного мислення в початковій школі : навч.-метод. посіб. для учит. поч. школи та студ. пед. коледжів, університетів. Луцьк : АКВА-ПРІНТ, 2019. 104 с.